Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

z 23. januára 2025 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Článok 267 ZFEÚ – Pojem ‚súdny orgán‘ – Justičná spolupráca v občianskych veciach – Európske osvedčenie o dedičstve – Nariadenie (ES) č. 650/2012 – Článok 67 ods. 1 – Rozhodnutia vydané vydávajúcim orgánom – Absencia výkonu súdnej funkcie – Neprípustnosť“

Vo veci C-187/23 [Albausy] [i],

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Amtsgericht Lörrach (Okresný súd Lörrach, Nemecko) z 21. marca 2023 a doručený Súdnemu dvoru 23. marca 2023, ktorý súvisí s konaním, ktoré sa začalo na návrh:

E. V. G.-T.

za účasti:

P. T.,

F. T.,

G. T.,

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda štvrtej komory I. Jarukaitis (spravodajca), vykonávajúci funkciu predsedu piatej komory, sudcovia D. Gratsias a Z. Csehi,

generálny advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

tajomník: N. Mundhenke, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 31. januára 2024,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– E. V. G.-T., v zastúpení: T. C. Pfeiffer, Rechtsanwalt,

– nemecká vláda, v zastúpení: J. Möller, M. Hellmann a J. Simon, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: nemčina.

[i] . Názov tejto veci je fiktívny. Nezodpovedá skutočnému menu ani názvu žiadneho z účastníkov konania.

– španielska vláda, v zastúpení: I. Herranz Elizalde, splnomocnený zástupca,

– Európska komisia, v zastúpení: J. Vondung a W. Wils, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 11. apríla 2024,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 67 ods. 1 druhého pododseku písm. a) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 650/2012 zo 4. júla 2012 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a prijatí a výkone verejných listín v dedičských veciach a o zavedení európskeho osvedčenia o dedičstve (Ú. v. EÚ L 201, 2012, s. 107).

2 Tento návrh bol podaný v rámci konania začatého na návrh E. V. G.-T. po smrti jej manžela na účely vydania európskeho osvedčenia o dedičstve, ktoré ju označuje za jedinú dedičku.

Právny rámec

Právo Únie

Nariadenie č. 650/2012

3 Odôvodnenia 7, 8, 67 a 71 nariadenia č. 650/2012 stanovujú:

„(7) Je potrebné uľahčiť riadne fungovanie vnútorného trhu odstránením prekážok voľného pohybu osôb, ktoré v súčasnosti narážajú na problémy pri uplatňovaní svojich práv v kontexte dedenia, ktoré má cezhraničné dôsledky. V európskom priestore spravodlivosti musia mať občania možnosť usporiadať svoje dedičstvo vopred. Musia byť efektívne zaručené práva dedičov a odkazovníkov [dedičov zo zákona a zo závetu – *neoficiálny preklad*], ďalších osôb s blízkym vzťahom k zosnulému, ako aj veriteľov poručiteľa.

(8) Na dosiahnutie týchto cieľov by toto nariadenie malo spojiť ustanovenia o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní – alebo prípadne prijímaní –, vykonateľnosti a výkone rozhodnutí, verejných listín a súdnych zmierov, ako aj o zavedení európskeho osvedčenia o dedičstve. …

(67) Na účely rýchleho, plynulého a účinného vyporiadania dedičstva s cezhraničnými dôsledkami v [Európskej únii] sa predpokladá, že dedičia, odkazovníci [dedičia zo zákona a zo závetu – *neoficiálny preklad*], vykonávatelia závetu alebo správcovia dedičstva by mali mať možnosť ľahko preukázať svoje postavenie a/alebo práva a právomoci v inom členskom štáte, napríklad v členskom štáte, v ktorom sa nachádza majetok patriaci do dedičstva. S cieľom umožniť im to by sa týmto nariadením malo zaviesť vytvorenie jednotného osvedčenia, európskeho osvedčenia o dedičstve (ďalej len ‚osvedčenie‘), ktoré sa vydá na účely použitia v inom členskom štáte. …

…

(71) Osvedčenie by malo mať rovnaké účinky vo všetkých členských štátoch. Nemalo by byť samostatným exekučným titulom, ale malo by mať dôkazný účinok a mala by platiť domnienka, že je dokladom o skutočnostiach, ktoré boli preukázané podľa rozhodného práva pre dedenie alebo podľa iného rozhodného práva pre konkrétne skutočnosti, ako je napríklad hmotnoprávna platnosť právnych úkonov nakladania s majetkom pre prípad smrti. Dôkazný účinok osvedčenia by sa nemal vzťahovať na prvky, ktoré nie sú upravené v tomto nariadení, ako je otázka príslušnosti alebo otázka, či určitý majetok patril zosnulému. …“

4 Článok 3 tohto nariadenia s názvom „Vymedzenie pojmov“ stanovuje:

„1. Na účely tohto nariadenia:

…

c) ‚spoločný závet‘ je závet, ktorý spísali dve alebo viaceré osoby v jednej listine;

…

g) ‚rozhodnutie‘ je akékoľvek rozhodnutie v dedičskej veci, ktoré vydal súd členského štátu, bez ohľadu na jeho označenie, vrátane rozhodnutia o určení výšky trov alebo výdavkov súdnym úradníkom;

…

2. Na účely tohto nariadenia je ‚súd‘ akýkoľvek justičný orgán, iný orgán a príslušník právnického povolania, ktorý má právomoc v dedičských veciach, vykonáva funkcie justičného orgánu alebo koná na základe poverenia justičného orgánu alebo pod kontrolou justičného orgánu, pokiaľ tento iný orgán a príslušník právnického povolania poskytuje záruky nestrannosti a dodržania práva všetkých účastníkov na vypočutie a pokiaľ jeho rozhodnutia podľa právneho poriadku členského štátu, v ktorom koná:

a) môžu byť napadnuté opravným prostriedkom podaným justičnému orgánu alebo preskúmané týmto orgánom a

b) majú podobnú právnu silu a účinky ako rozhodnutie justičného orgánu v rovnakej veci.

…“

5 Kapitola VI nariadenia č. 650/2012 s názvom „Európske osvedčenie o dedičstve“ obsahuje články 62 až 73 tohto nariadenia.

6 Článok 63 tohto nariadenia s názvom „Účel osvedčenia“ v odseku 2 stanovuje:

„Osvedčenie možno využívať najmä na preukázanie jednej alebo viacerých z týchto skutočností:

a) postavenie a/alebo práva každého dediča, prípadne odkazovníka [dediča zo zákona, prípadne zo závetu – *neoficiálny preklad*] uvedeného v osvedčení a ich príslušné dedičské podiely;

b) pridelenie konkrétneho majetku alebo určitého majetku, ktorý je súčasťou dedičstva, dedičom…

…“

7 Článok 66 nariadenia č. 650/2012 s názvom „Preskúmanie žiadosti“ stanovuje:

„1. Orgán štátu pôvodu [Vydávajúci orgán – *neoficiálny preklad*] po doručení žiadosti overí informácie, vyhlásenia, doklady a ostatné dôkazy, ktoré žiadateľ predložil. Vyšetrovanie potrebné na overenie tvrdených skutočností uskutoční aj bez návrhu, ak je to ustanovené alebo povolené v jeho právnom poriadku, alebo vyzve žiadateľa, aby poskytol ďalšie dôkazy, ktoré považuje za potrebné.

…

4. Orgán štátu pôvodu [Vydávajúci orgán – *neoficiálny preklad*] vykoná všetky potrebné kroky, aby sa zabezpečilo informovanie oprávnených osôb o žiadosti o osvedčenie. Ak je to potrebné na zistenie skutočností, ktoré sa majú osvedčiť, vypočuje zainteresované osoby a prípadných vykonávateľov závetu alebo správcov dedičstva a pristúpi k zverejneniu oznámení s cieľom umožniť ďalším prípadným oprávneným osobám, aby uplatnili svoje práva.

…“

8 Článok 67 tohto nariadenia, nazvaný „Vydanie osvedčenia“, stanovuje:

„1. Orgán štátu pôvodu [Vydávajúci orgán – *neoficiálny preklad*] vydá osvedčenie bezodkladne v súlade s postupom ustanoveným v tejto kapitole po tom, ako boli skutočnosti, ktoré sa majú osvedčiť, preukázané podľa rozhodného práva pre dedenie alebo iného práva rozhodného pre dané skutočnosti. Na tento účel použije tlačivo stanovené v súlade s konzultačným postupom uvedeným v článku 81 ods. 2.

Orgán štátu pôvodu [Vydávajúci orgán – *neoficiálny preklad*] nevydá osvedčenie najmä vtedy, ak:

a) boli napadnuté skutočnosti, ktoré sa majú osvedčiť, alebo

b) by osvedčenie nebolo v súlade s rozhodnutím vzťahujúcim sa na rovnaké skutočnosti.

2. Orgán štátu pôvodu [Vydávajúci orgán – *neoficiálny preklad*] prijme všetky potrebné kroky na informovanie oprávnených osôb o vydaní osvedčenia.“

9 Článok 69 uvedeného nariadenia s názvom „Účinky osvedčenia“ stanovuje:

„1. Osvedčenie má účinky vo všetkých členských štátoch bez potreby osobitného konania.

2. Platí domnienka, že osvedčenie je dokladom o skutočnostiach, ktoré boli preukázané podľa rozhodného práva pre dedenie alebo podľa iného rozhodného práva pre konkrétne skutočnosti. O osobe, ktorá je v osvedčení uvedená ako dedič…, platí domnienka, že má postavenie uvedené v osvedčení a/alebo práva alebo právomoci uvedené v osvedčení, pričom tieto práva alebo právomoci podliehajú výlučne podmienkam a/alebo obmedzeniam uvedeným v osvedčení.

3. Každá osoba, ktorá – konajúc na základe informácií osvedčených v osvedčení – zaplatí alebo odovzdá majetok osobe uvedenej v osvedčení ako oprávnenej prijať platbu alebo majetok, sa považuje za osobu, ktorá uskutočnila transakciu s osobou oprávnenou prijať platbu alebo majetok, a to s výnimkou prípadu, keď vedela alebo v dôsledku hrubej nedbanlivosti nevedela, že obsah osvedčenia nezodpovedá skutočnosti.

…“

10 Článok 72 toho istého nariadenia s názvom „Opravné prostriedky“ stanovuje:

„1. Proti rozhodnutiam orgánu štátu pôvodu [vydávajúceho orgánu – *neoficiálny preklad*] prijatým podľa článku 67 môže podať opravný prostriedok každá osoba oprávnená požiadať o osvedčenie.

…

Opravný prostriedok sa podáva justičnému orgánu v členskom štáte pôvodu [v členskom štáte vydávajúceho orgánu – *neoficiálny preklad*] v súlade s právnym poriadkom daného štátu.“

Vykonávacie nariadenie (EÚ) č. 1329/2014

11 Článok 1 ods. 5 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 1329/2014 z 9. decembra 2014, ktorým sa stanovujú tlačivá uvedené v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 650/2012 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a prijatí a výkone verejných listín v dedičských veciach a o zavedení európskeho osvedčenia o dedičstve (Ú. v. EÚ L 359, 2014, s. 30), stanovuje:

„Tlačivo, ktoré sa má použiť na Európske osvedčenie o dedičstve podľa článku 67 ods. 1 nariadenia [č. 650/2012], sa stanovuje v prílohe 5 ako tlačivo V.“

12 Toto tlačivo V obsahuje na svojej poslednej strane poznámku, podľa ktorej „orgán potvrdzuje, že vykonal všetky potrebné kroky, aby sa zabezpečilo informovanie oprávnených osôb o žiadosti o osvedčenie a že v čase vydania osvedčenia žiadny z prvkov v ňom obsiahnutých nebol napadnutý oprávnenými osobami“.

Nemecké právo

FamFG

13 Ustanovenie § 26 Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit (zákon o konaní v rodinných veciach a súdnej právomoci v nesporových konaniach) zo 17. decembra 2008 (BGBl. 2008 I, s. 2586), v znení uplatniteľnom v konaní vo veci samej (ďalej len „FamFG“), stanovuje:

„Súd musí z úradnej povinnosti vykonať šetrenie potrebné na zistenie skutočností relevantných na rozhodnutie o spore.“

14 Ustanovenie § 352e FamFG s názvom „Rozhodnutie o žiadostiach o vydanie osvedčenia o dedičstve“ stanovuje:

„1. Osvedčenie o dedičstve sa vydá len vtedy, ak súd, ktorý má právomoc v dedičských veciach, považuje skutočnosti potrebné na odôvodnenie dôvodnosti žiadosti za preukázané. Tento súd rozhodne uznesením. Uznesenie nadobúda účinnosť jeho vydaním. Oznámenie uznesenia sa nevyžaduje.

2. Ak je uznesenie v rozpore s prejavenou vôľou účastníka, musí sa oznámiť dotknutým účastníkom. V tomto prípade súd pozastaví okamžitú účinnosť uznesenia a odloží vydanie osvedčenia o dedičstve až do nadobudnutia právoplatnosti uznesenia.

3. Ak už bolo vydané osvedčenie o dedičstve, opravný prostriedok proti uzneseniu je prípustný len v rozsahu, v akom sa žiada o zrušenie osvedčenia o dedičstve.“

Zákon o medzinárodnom dedičskom práve a o zmene ustanovení týkajúcich sa osvedčenia o dedičstve, ako aj iných ustanovení

15 Ustanovenie § 35 ods. 1 Gesetz zum Internationalen Erbrecht und zur Änderung von Vorschriften zum Erbschein sowie zur Änderung sonstiger Vorschriften (zákon o medzinárodnom dedičskom práve a o zmene ustanovení týkajúcich sa osvedčenia o dedičstve, ako aj iných ustanovení) z 29. júna 2015 (BGBl. 2015 I, s. 1042), stanovuje:

„Ak nariadenie [č. 650/2012] a ustanovenia tohto oddielu neustanovujú inak, uplatňuje sa [FamFG].“

16 Ustanovenie § 39 tohto zákona s názvom „Povaha rozhodnutia“ stanovuje:

„1. Ak sú splnené podmienky na vydanie európskeho osvedčenia o dedičstve, súd rozhodne vydaním originálu takéhoto osvedčenia. Ak sú splnené požiadavky na vydanie osvedčeného odpisu alebo na predĺženie doby platnosti osvedčeného odpisu, súd rozhodne vydaním osvedčeného odpisu alebo predĺžením doby platnosti osvedčeného odpisu. V ostatných prípadoch súd rozhodne uznesením.

2. Na vydanie európskeho osvedčenia o dedičstve a osvedčeného odpisu sa použije tlačivo uvedené v článku 67 ods. 1 druhej vete nariadenia [č. 650/2012] v spojení s článkom 81 ods. 2 toho istého nariadenia.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

17 P. M. J. T., francúzsky štátny príslušník, ktorý mal posledné bydlisko v Nemecku, zomrel 15. septembra 2021.

18 Dňa 23. novembra 2021 podala E. V. G.-T., pozostalá manželka zastúpená svojím zástupcom *ad litem*, na Amtsgericht Lörrach (Okresný súd Lörrach, Nemecko), vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, žiadosť o vydanie európskeho osvedčenia o dedičstve, v ktorej navrhovala, aby bola ustanovená za jedinú dedičku zosnulého. Na tento účel predložila spoločný závet z 23. júla 2020, ktorý ručne napísala pozostalá manželka a ktorý podpísala ona, ako aj zosnulý, pričom v tomto závete manželia jeden druhého ustanovili za svojich jediných dedičov.

19 Okrem toho je nesporné, že existoval skorší závet z 31. mája 2001, ktorý vlastnoručne napísal a podpísal P. M. J. T., pričom ním ustanovil za dedičov svoje dve vnúčatá a svojho syna poveril zorganizovaním svojho pohrebu v Španielsku.

20 Syn a vnúčatá zosnulého sa domnievajú, že závet z 23. júla 2020 nie je platný. V tejto súvislosti pred vnútroštátnym súdom tvrdia, že zosnulý už nebol pri vystavení tohto závetu spôsobilý nakladať s majetkom pre prípad smrti a že podpis na závete nie je jeho podpisom.

21 Tento vnútroštátny súd konštatoval, že tvrdenia syna a vnúčat zosnulého sú nedôvodné. Na jednej strane okolnosť, ktorú uvádzajú, že zosnulý bol niekedy zmätený, nestačí na vyvodenie záveru o takejto nespôsobilosti alebo na ďalšie skúmanie tejto námietky prostredníctvom doplňujúceho opatrenia na zabezpečenie priebehu konania. Na druhej strane uvedený súd konštatoval pravosť podpisu zosnulého obsiahnutého v spoločnom závete po jeho porovnaní s dvoma skoršími vzorkami podpisu, ktoré mal k dispozícii. V dôsledku toho ten istý súd usudzuje, že pozostalá manželka je jedinou dedičkou zosnulého.

22 Pokiaľ ide o pochybnosti vnútroštátneho súdu, tento súd si po prvé kladie otázku, či môžu byť námietky spomenuté v bode 20 tohto rozsudku prekážkou vydania európskeho osvedčenia o dedičstve. V tejto súvislosti zdôrazňuje, že článok 67 ods. 1 druhý pododsek písm. a) nariadenia č. 650/2012 by sa mohol vykladať v tom zmysle, že sa vzťahuje nielen na námietky vznesené v konaní odlišnom od konania o vydaní európskeho osvedčenia o dedičstve, ale aj na námietky vznesené v priebehu tohto konania o vydaní európskeho osvedčenia o dedičstve. V tomto prípade by námietky vznesené synom a vnúčatami zosnulého pred uvedeným súdom mohli brániť vydaniu osvedčenia, o ktoré požiadala pozostalá manželka.

23 V tejto súvislosti si vnútroštátny súd kladie otázku, či vydávajúci orgán môže skúmať námietky vznesené počas konania o vydaní európskeho osvedčenia o dedičstve, alebo či každá námietka takejto povahy nutne bráni vydaniu tohto osvedčenia. Tento súd ďalej spresňuje, že táto otázka je v nemeckom práve predmetom diskusie.

24 Po druhé podľa vysvetlení vnútroštátneho súdu má zástupca pozostalej manželky *ad litem* v úmysle podať v prípade prerušenia konania vo veci samej žiadosť o osvedčenie o dedičstve, aké je uvedené v § 352e FamFG, pričom v takomto prípade sa musia námietky vznesené synom a vnúčatami zosnulého skúmať podľa vnútroštátneho práva v rámci tohto iného konania. Tento súd si v tejto súvislosti kladie otázku, či sa má článok 67 ods. 1 druhý pododsek písm. a) nariadenia č. 650/2012 vykladať v tom zmysle, že námietky, ktoré boli zamietnuté v rámci iného konania, než je konanie o vydaní európskeho osvedčenia o dedičstve, akým je konanie týkajúce sa osvedčenia o dedičstve, napriek tomuto zamietnutiu bránia vydaniu európskeho osvedčenia o dedičstve.

25 Po tretie vzhľadom na to, že námietky syna a vnúčat zosnulého sú v rámci konania vo veci samej nedôvodné, vnútroštátny súd usudzuje, že stav konania dovoľuje rozhodnúť vo veci, a to aj bez formálneho vykonania dôkazov. Tento súd si kladie otázku, či sa aj na takéto nedostatočne podložené námietky vzťahuje článok 67 ods. 1 druhý pododsek písm. a) nariadenia č. 650/2012, a teda môžu brániť vydaniu európskeho osvedčenia o dedičstve. Uvedený súd v tejto súvislosti tiež uvádza možnosť zneužívajúcich námietok.

26 Po štvrté za predpokladu, že by vnútroštátny súd mohol skúmať námietky vznesené počas konania o vydaní európskeho osvedčenia o dedičstve, vzniká otázka, či a v akej forme treba uviesť dôvody zamietnutia týchto námietok. Procesné pravidlá, ktoré obsahuje nariadenie č. 650/2012, nestanovujú, že k vydaniu európskeho osvedčenia o dedičstve musí byť pripojené rozhodnutie.

Tento súd okrem toho zdôrazňuje, že tlačivo, ktoré sa má použiť na vydanie európskeho osvedčenia o dedičstve, zmienené v článku 1 ods. 5 vykonávacieho nariadenia č. 1329/2014, obsiahnuté v prílohe 5 k tomuto nariadeniu, obsahuje vyhlásenie, podľa ktorého „orgán potvrdzuje, že vykonal všetky potrebné kroky, aby sa zabezpečilo informovanie oprávnených osôb o žiadosti o osvedčenie a že v čase vydania osvedčenia žiadny z prvkov v ňom obsiahnutých nebol napadnutý oprávnenými osobami“.

27 Za týchto podmienok Amtsgericht Lörrach (Okresný súd Lörrach) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 67 ods. 1 druhý pododsek písm. a) nariadenia č. 650/2012 vykladať v tom zmysle, že sa vzťahuje aj na námietky, ktoré boli vznesené v samotnom konaní o vydaní európskeho osvedčenia o dedičstve a ktoré súd nemôže skúmať, a nie len na námietky, ktoré boli vznesené v inom konaní?

2. Ak je odpoveď na [prvú otázku] kladná, má sa článok 67 ods. 1 druhý pododsek písm. a) nariadenia č. 650/2012 vykladať v tom zmysle, že európske osvedčenie o dedičstve nemožno vydať ani vtedy, ak boli v konaní o vydaní európskeho osvedčenia o dedičstve vznesené námietky, ktoré však už boli skúmané v konaní o osvedčení o dedičstve podľa nemeckého práva?

3. Ak je odpoveď na [prvú otázku] kladná, má sa článok 67 ods. 1 druhý pododsek písm. a) nariadenia č. 650/2012 vykladať v tom zmysle, že sa vzťahuje na všetky námietky, aj keď neboli dostatočne odôvodnené, a túto skutočnosť netreba formálne dokazovať?

4. Ak je odpoveď na [prvú otázku] záporná, v akej forme musí súd uviesť dôvody, ktoré ho viedli k zamietnutiu námietok a vydaniu európskeho osvedčenia o dedičstve?“

O prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania

28 Španielska vláda popiera prípustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Táto vláda síce pripúšťa, že vnútroštátny súd má postavenie „súdneho orgánu“ v zmysle článku 267 ZFEÚ, usudzuje však, že činnosť spočívajúca vo vydávaní európskeho osvedčenia o dedičstve, ako ju upravuje nariadenie č. 650/2012, nepatrí do výkonu súdnej právomoci.

29 Táto vláda predovšetkým tvrdí, že skutočnosť, že vydanie európskeho osvedčenia o dedičstve môže byť zverené súdu alebo inému príslušnému orgánu, svedčí o jeho administratívnej povahe. Ďalej postup vydania tohto osvedčenia nie je určený na skúmanie a vyriešenie sporných otázok medzi potenciálnymi oprávnenými osobami z dedičstva. Európske osvedčenie o dedičstve ani nevyvoláva záväzné účinky, ktoré sú vlastné súdnemu rozhodnutiu, a má len informatívnu povahu.

30 Z ustálenej judikatúry vyplýva, že vnútroštátne súdy sa môžu obrátiť na Súdny dvor, len ak ide o prebiehajúce konanie o spore, ktorý prejednávajú, a ak majú rozhodnúť v rámci konania, ktoré sa má ukončiť rozhodnutím s povahou súdneho rozhodnutia (rozsudky z 28. februára 2019, Gradbeništvo Korana, C-579/17, EU:C:2019:162, bod 34, a z 3. mája 2022, CityRail, C-453/20, EU:C:2022:341, bod 42).

31 Právomoc orgánu položiť Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku je teda potrebné posudzovať na základe kritérií týkajúcich sa jeho zloženia a jeho funkcie. V tejto súvislosti možno vnútroštátny orgán považovať za „súdny orgán“ v zmysle článku 267 ZFEÚ, ak vykonáva súdne funkcie, zatiaľ čo pri výkone iných funkcií, predovšetkým správnej povahy, mu túto povahu nemožno priznať (rozsudok z 3. mája 2022, CityRail, C-453/20, EU:C:2022:341, bod 43).

32 Z toho vyplýva, že na preukázanie, či vnútroštátny orgán, ktorému zákon priznáva funkcie inej povahy, treba považovať za „súdny orgán“ v zmysle článku 267 ZFEÚ, je potrebné overiť, aká je konkrétna povaha jeho funkcií, ktoré vykonáva v osobitnom normatívnom kontexte, v ktorom žiada Súdny dvor o rozhodnutie (rozsudok z 3. mája 2022, CityRail, C-453/20, EU:C:2022:341, bod 44).

33 V prejednávanej veci z vysvetlení vnútroštátneho súdu vyplýva, že si kladie otázky o právomociach, ktoré sú mu priznané v osobitnom rámci konania o vydaní európskeho osvedčenia o dedičstve, ako je upravené v kapitole VI nariadenia č. 650/2012.

34 Z týchto vysvetlení tiež vyplýva, že v priebehu konania vo veci samej syn a vnúčatá zosnulého podali viacero námietok s cieľom zabrániť vydaniu európskeho osvedčenia o dedičstve, o ktoré požiadala jeho pozostalá manželka. Vnútroštátny súd si kladie otázky o dôsledkoch, ktoré treba vyvodiť z existencie týchto námietok.

35 Tento súd v tejto súvislosti uvádza, že podľa svojho vnútroštátneho práva má právomoc rozhodovať o takýchto námietkach, okrem iného ak boli vznesené v súvislosti s vydaním osvedčenia o dedičstve. Kladie si preto otázku, či môže rozhodnúť o uvedených námietkach aj vtedy, ak vzniknú v rámci konania o vydaní európskeho osvedčenia o dedičstve, na ktoré sa vzťahuje režim stanovený v kapitole VI nariadenia č. 650/2012.

36 Prvými tromi otázkami, ktoré položil Súdnemu dvoru, chce vnútroštátny súd zistiť najmä to, či toto nariadenie ako také priznáva orgánu, na ktorý bola podaná žiadosť vydanie európskeho osvedčenia o dedičstve, právomoc rozhodovať o sporoch vyplývajúcich z námietok podaných v priebehu konania o vydaní tohto osvedčenia. Pre prípad potreby sa tento súd svojou štvrtou otázkou pýta, v akej forme by mal tento orgán uviesť dôvody, ktoré ho viedli k zamietnutiu námietok a k vydaniu európskeho osvedčenia o dedičstve.

37 Z vyššie uvedeného vyplýva, že cieľom výkladu nariadenia č. 650/2012, o ktorý žiada vnútroštátny súd, je posúdiť, či tento súd vykonáva v osobitnom rámci konania o vydaní európskeho osvedčenia o dedičstve súdne funkcie v zmysle judikatúry pripomenutej v bode 31 tohto rozsudku. Keďže postavenie „súdneho orgánu“ v zmysle článku 267 ZFEÚ predstavuje podmienku prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania (pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. júla 2020, Land Hessen, C-272/19, EU:C:2020:535, bod 42), na účely rozhodnutia o prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania je potrebné pristúpiť k tomuto výkladu.

38 Podľa článku 67 ods. 1 prvého pododseku nariadenia č. 650/2012 vydávajúci orgán vydá európske osvedčenie o dedičstve, ak skutočnosti, ktoré sa majú osvedčiť, boli preukázané podľa rozhodného práva pre dedenie alebo iného práva rozhodného pre dané skutočnosti. V súlade s článkom 67 ods. 1 druhým pododsekom písm. a) tohto nariadenia vydávajúci orgán nevydá toto osvedčenie najmä vtedy, ak „boli napadnuté skutočnosti, ktoré sa majú osvedčiť“.

39 Na účely výkladu ustanovenia práva Únie je potrebné zohľadniť nielen jeho znenie, ale aj jeho kontext a ciele sledované právnou úpravou, ktorej je súčasťou (rozsudok z 12. októbra 2023, KBC Verzekeringen, C-286/22, EU:C:2023:767, bod 32).

40 Pokiaľ ide v prvom rade o znenie článku 67 ods. 1 druhého pododseku písm. a) nariadenia č. 650/2012, treba uviesť, že toto ustanovenie sa vzťahuje bez rozdielu na každú situáciu, v ktorej boli „napadnuté“ skutočnosti, ktoré sa majú osvedčiť. Zdá sa teda, že uvedené ustanovenie sa vzťahuje na každé „napadnutie“ bez rozlišovania podľa toho, či k nemu došlo v priebehu konania o vydaní európskeho osvedčenia o dedičstve alebo v priebehu iného konania.

41 V tejto súvislosti treba tiež uviesť, že žiadna z jazykových verzií článku 67 ods. 1 druhého pododseku písm. a) nariadenia č. 650/2012, najmä nemecká („wenn Einwände gegen den zu bescheinigenden Sachverhalt anhängig sind“), španielska („si los extremos que se han de ceertificar jeho predmet oposición“), anglická („if the elements to be certificatd are being challenged“), francúzska („si les éléments à certifier sont contestés“), talianska („quando gli elementi de certificare sono ogetto di contestazione“) litovská („jei ginčijami patvirtintini faktai“) a švédska („om ett klagomål har riktats mot de uppgifter som ska styrkas“), formálne nevyžaduje, aby skutočnosti, ktoré sa majú osvedčiť, už boli napadnuté v inom konaní, než je konanie, ktorého predmetom je vydanie európskeho osvedčenia o dedičstve.

42 Z toho vyplýva, že námietka týkajúca sa skutočností, ktoré sa majú osvedčiť, vznesená v priebehu konania o vydaní európskeho osvedčenia o dedičstve, musí v zásade brániť vydaniu tohto osvedčenia.

43 Pokiaľ ide v druhom rade o kontext, do ktorého patrí článok 67 ods. 1 druhý pododsek písm. a) nariadenia č. 650/2012, treba po prvé pripomenúť, že podľa tohto článku 67 ods. 1 prvého pododseku vydávajúci orgán vydá osvedčenie bezodkladne „po tom, ako boli skutočnosti, ktoré sa majú osvedčiť, preukázané“.

44 Z tejto požiadavky možno *a contrario* vyvodiť, že vydávajúci orgán musí odmietnuť vydať toto osvedčenie, ak skutočnosti, ktoré sa majú osvedčiť, nemožno považovať za „preukázané“, najmä v nadväznosti na námietky vznesené počas konania o vydaní uvedeného osvedčenia.

45 Po druhé článok 66 nariadenia č. 650/2012 v odseku 1 stanovuje povinnosť vydávajúceho orgánu overiť informácie, vyhlásenia, doklady a ostatné dôkazy, ktoré žiadateľ predložil.

46 Okrem toho článok 66 ods. 4 tohto nariadenia ukladá vydávajúcemu orgánu povinnosť prijať všetky potrebné opatrenia na informovanie oprávnených osôb o žiadosti o osvedčenie. Ak je to potrebné na zistenie skutočností, ktoré sa majú osvedčiť, tento orgán musí vypočuť všetky zainteresované osoby a prípadného vykonávateľa závetu alebo správcu dedičstva a pristúpiť k zverejneniu oznámení s cieľom umožniť ďalším prípadným oprávneným osobám, aby uplatnili svoje práva.

47 Normotvorca Únie stanovením týchto povinností vypočutia a poskytnutia informácií nutne počítal s možnosťou, že počas skúmania žiadosti o európske osvedčenie o dedičstve budú vznesené námietky a že tieto námietky budú prípadne brániť vydaniu tohto osvedčenia.

48 V dôsledku toho aj obsah povinnosti skúmania stanovenej v článku 66 nariadenia č. 650/2012, najmä v odseku 4 tohto článku 66, potvrdzuje výklad uvedený v bode 42 tohto rozsudku.

49 Po tretie je tento výklad podporený obsahom tlačiva V obsiahnutého v prílohe 5 k vykonávaciemu nariadeniu č. 1329/2014. Podľa článku 67 ods. 1 prvého pododseku nariadenia č. 650/2012 musí vydávajúci orgán na účely vydania európskeho osvedčenia o dedičstve použiť toto tlačivo (pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. marca 2023, Registrų centras, C-354/21, EU:C:2023:184, bod 46). Uvedené tlačivo pritom na svojej poslednej strane obsahuje vyhlásenie, ktorým vydávajúci orgán osvedčuje, že „v čase vydania osvedčenia žiadny z prvkov v ňom obsiahnutých nebol napadnutý oprávnenými osobami“.

50 V treťom rade tento výklad podporujú aj ciele nariadenia č. 650/2012, ktoré má, ako vyplýva z jeho odôvodnení 7 a 8, pomôcť dedičom zo zákona a zo závetu, ďalším osobám s blízkym vzťahom k zosnulému, ako aj veriteľom poručiteľa účinne uplatňovať ich práva v prípade dedičstva, ktoré má cezhraničné dôsledky, ako aj umožniť občanom Únie pripraviť svoje dedičstvo (rozsudok z 9. marca 2023, Registrų centras, C-354/21, EU:C:2023:184, bod 41 a citovaná judikatúra).

51 Z odôvodnenia 67 tohto nariadenia vyplýva, že európske osvedčenie o dedičstve bolo vytvorené s cieľom umožniť dedičom zo zákona a zo závetu, vykonávateľom závetu alebo správcom dedičstva ľahko preukázať svoje postavenie a/alebo práva a právomoci v inom členskom štáte, napríklad v členskom štáte, v ktorom sa nachádza majetok patriaci do dedičstva, a to na účely rýchleho, plynulého a účinného vyporiadania dedičstva s cezhraničnými dôsledkami v Únii.

52 Treba tiež pripomenúť, ako potvrdzuje odôvodnenie 71 uvedeného nariadenia, že európske osvedčenie o dedičstve má účinky vo všetkých členských štátoch bez potreby osobitného konania a že sa predpokladá, že verne potvrdzuje existenciu skutočností, ktoré boli preukázané podľa rozhodného práva pre dedenie alebo akéhokoľvek iného práva rozhodného pre konkrétne skutočnosti, ako aj postavenie a práva osôb označených za dedičov zo zákona alebo zo závetu, vykonávateľov závetu alebo správcov dedičstva v súlade s článkom 69 ods. 1 a 2 toho istého nariadenia (pozri v tomto zmysle rozsudok z 1. júla 2021, Vorarlberger Landes- und Hypotheken-Bank, C-301/20, EU:C:2021:528, bod 23).

53 V tomto kontexte by výklad článku 67 ods. 1 nariadenia č. 650/2012, ktorý by povoľoval vydanie a používanie európskeho osvedčenia o dedičstve, hoci skutočnosti, ktoré sa majú osvedčiť, boli napadnuté, mohol viesť k vzniku sporov týkajúcich sa právnych úkonov, pri ktorých bolo osvedčenie použité ako dôkazný prostriedok, čo by bolo v rozpore s cieľom uľahčiť vyporiadanie dedičstva s cezhraničnými dôsledkami.

54 Z toho vyplýva, že cieľ, ktorý odôvodnil zavedenie európskeho osvedčenia o dedičstve, a to uľahčiť vyporiadanie dedičstva s cezhraničnými dôsledkami, podporuje aj výklad článku 67 ods. 1 druhého pododseku písm. a) nariadenia č. 650/2012 v tom zmysle, že toto osvedčenie nemožno vydať v prípade námietok podaných počas konania o vydaní, z ktorých vyplýva, že skutočnosti, ktoré sa majú osvedčiť, nemožno považovať za preukázané.

55 Po tomto spresnení absencia právomoci zverenej orgánu vydávajúceho štátu rozhodovať o námietkach v rámci konania o vydaní európskeho osvedčenia o dedičstve nebráni tomuto orgánu konštatovať, že o námietke, ktorá mu bola predložená, už bolo rozhodnuté právoplatným súdnym rozhodnutím s právnou silou rozhodnutej veci. V tejto súvislosti z vysvetlení poskytnutých vnútroštátnym súdom vyplýva, že si kladie otázku, či sa má toto ustanovenie vykladať v tom zmysle, že každá námietka nutne bráni vydaniu európskeho osvedčenia o dedičstve, alebo či nariadenie č. 650/2012 priznáva vydávajúcemu orgánu právomoc skúmať a zamietnuť nedôvodnú alebo nepodloženú námietku, ako aj prípadne vydať osvedčenie bez ohľadu na existenciu takejto námietky.

56 Pokiaľ ide o námietky skúmané už v rámci iného konania, ktoré sú predmetom druhej otázky, z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že vnútroštátny súd sa konkrétnejšie pýta na prípad, keď námietky vznesené počas konania o vydaní európskeho osvedčenia o dedičstve už boli zamietnuté v rámci iného konania. Tento súd si v podstate kladie otázku, či má v takomto prípade vydávajúci orgán právomoc vydať toto osvedčenie bez ohľadu na formálnu existenciu námietok.

57 Predovšetkým treba uviesť, že tento prípad nie je v článku 67 ods. 1 nariadenia č. 650/2012 výslovne upravený. Konkrétne článok 67 ods. 1 druhý pododsek písm. b) tohto nariadenia sa týka prípadu, keď rozhodnutie vydané v inom konaní, týkajúce sa skutočností, ktoré sa majú osvedčiť, bráni vydaniu požadovaného osvedčenia.

58 Pojem „napadnuté“ v zmysle článku 67 ods. 1 druhého pododseku písm. a) uvedeného nariadenia, sa pritom musí nutne vykladať v tom zmysle, že sa nevzťahuje na námietky, ktoré už boli zamietnuté právoplatným rozhodnutím súdneho orgánu rozhodujúceho v rámci súdneho konania. V opačnom prípade by totiž každé „napadnutie“ mohlo donekonečna brániť vydaniu európskeho osvedčenia o dedičstve, hoci už bola táto námietka s konečnou platnosťou skúmaná a zamietnutá v rámci súdneho konania, bez ohľadu na to, či ide o konanie uvedené v článku 72 toho istého nariadenia týkajúce sa opravných prostriedkov proti rozhodnutiu o vydaní európskeho osvedčenia o dedičstve, alebo o konanie upravené výlučne vnútroštátnym právom.

59 Požiadavka konečného rozhodnutia v tomto kontexte vyplýva z potreby zachovať spoľahlivosť európskeho osvedčenia o dedičstve v súlade s cieľmi pripomenutými v bodoch 50 a 51 tohto rozsudku, ako správne uviedla Európska komisia. Vydanie tohto osvedčenia, zatiaľ čo námietky týkajúce sa skutočností, ktoré sa majú osvedčiť, sú predmetom stále prebiehajúceho konania, by totiž nevyhnutne zahŕňalo riziko, že obsah uvedeného osvedčenia bude v rozpore s rozhodnutím vydaným neskôr v rámci tohto konania.

60 V dôsledku toho námietka prestáva brániť vydaniu európskeho osvedčenia o dedičstve podľa článku 67 ods. 1 druhého pododseku písm. a) nariadenia č. 650/2012 až v okamihu, keď v rámci iného konania, než je konanie, ktorého predmetom je vydanie tohto osvedčenia, nadobudne rozhodnutie o zamietnutí tejto námietky právoplatnosť.

61 Okrem toho treba uviesť, že článok 72 nariadenia č. 650/2012 stanovuje opravný prostriedok pred justičným orgánom v členskom štáte vydávajúceho orgánu v súlade s právom tohto štátu, a to proti akémukoľvek rozhodnutiu tohto vydávajúceho orgánu, prijatému podľa článku 67 tohto nariadenia.

62 Z toho vyplýva, že žiadne rozhodnutie vydané vydávajúcim orgánom na konci konania o vydaní európskeho osvedčenia o dedičstve v súlade s článkom 67 ods. 1 uvedeného nariadenia hypoteticky nie je konečné. Vydanie takéhoto osvedčenia napriek existencii námietok, ktoré vydávajúci orgán zamietol ako nedôvodné alebo nepodložené, tak nutne zahŕňa riziko analogické riziku identifikovanému v bode 59 tohto rozsudku, čiže riziko, že obsah tohto osvedčenia bude spochybnený rozhodnutím vydaným neskôr v rámci konania upraveného v článku 72 toho istého nariadenia.

63 V dôsledku toho potreba zachovať spoľahlivosť európskeho osvedčenia o dedičstve v súlade s cieľmi pripomenutými v bodoch 53 a 54 tohto rozsudku vyžaduje, aby sa článok 67 ods. 1 druhý pododsek písm. a) nariadenia č. 650/2012 vykladal v tom zmysle, že každá námietka, aj keď sa zdá

neopodstatnená alebo nedôvodná, vznesená v priebehu konania o vydaní európskeho osvedčenia o dedičstve, bráni vydaniu tohto osvedčenia s výnimkou námietok, ktoré boli s konečnou platnosťou zamietnuté v rámci iného konania, ako je uvedené v bode 61 tohto rozsudku.

64 Na účely zachovania dôvery občanov Únie v európske osvedčenie o dedičstve je totiž nevyhnutné, aby tento nástroj, ktorý má dôkaznú silu stanovenú v článku 63 ods. 2 nariadenia č. 650/2012 a vyvoláva účinky uvedené najmä v článku 69 ods. 2 a 3 tohto nariadenia, bol vydaný len v prípade neexistencie akejkoľvek námietky týkajúcej sa skutočností, ktoré sa majú osvedčiť.

65 V prípade takejto námietky je vydávajúci orgán, ktorý nemá právomoc o nej rozhodnúť, povinný odmietnuť vydať požadované európske osvedčenie o dedičstve, pričom toto odmietnutie môže byť predmetom opravného prostriedku podľa článku 72 nariadenia č. 650/2012. Súdny orgán rozhodujúci o takomto opravnom prostriedku môže v prípade potreby skúmať dôvodnosť námietok, ktoré bránili vydaniu osvedčenia.

66 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba konštatovať, že vnútroštátny súd tým, že ako orgán vydávajúci európske osvedčenie o dedičstve vydáva rozhodnutia podľa článku 67 ods. 1 nariadenia č. 650/2012, nevykonáva súdnu funkciu, a teda nie je oprávnený obrátiť sa na Súdny dvor podľa článku 267 ZFEÚ.

67 Z toho vyplýva, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je neprípustný.

O trovách

68 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol takto:

Návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Amtsgericht Lörrach (Okresný súd Lörrach, Nemecko) rozhodnutím z 21. marca 2023, je neprípustný.

Podpisy